

አል-ኡሱል አስ-ሰላሰህ ሶስቱ መሰረታዊ መርሆዎች

አዘጋጅ
ሙሐመድ ቢን ዑብዱልወሀብ
ትርጉም
ጋሊ አባቦር አባጉማ
አርማት
ሺኸ ጀማል ሺኸ ሙሐመድ

Amharic
ሎግዮስ
ህንጻ

Amharic
አማርኛ
أمهري

الأصول الثلاثة وأدلتها وشروط الصلاة

تأليف

الشيخ محمد بن عبد الوهاب

ترجمة

الداعية غالي أباور

مراجعة

الداعية جمال محمد أحمد

أعد هذا الكتاب وصمّم من قبل مركز أصول، وجميع الصور المستخدمة في التصميم يملك المركز حقوقها، وإن مركز أصول يتيح لكل مسلم طباعة الكتاب ونشره بأي وسيلة، بشرط الالتزام بالإشارة إلى المصدر، وعدم التغيير في النص، وفي حالة الطباعة يوصي المركز بالالتزام بمعاييرها في جودة الطباعة.

- +966 504 442 532
- +966 11 445 4900
- +966 11 497 0126
- P.O.BOX 29465 Riyadh 11457
- osoul@rabwah.com
- www.osoulcenter.com

በአሊህ ስም እጅግ በጣም ርህራሄ
እጅግ በጣም አዛኝ በሆነው

አላህ ይዘንልህና አራት ጉዳዮችን መማር በኛ ላይ ግዴታ መሆኑን እወቅ:-

የመጀመርያው እውቀት ሲሆን እሱም በማስረጃ ላይ ተመስርቶ አላህን፣ መልእክተኛውንና የእስልምና ሐይማኖትን ማወቅ ነው።

ሁለተኛው በእውቀቱ መስራት ነው።

ሶስተኛው ወደሱ መጣራት ሲሆን

አራተኛው ደግሞ በደፅዋ ሂደት ላይ በሚያጋጥመው ችግሮች ላይ መታገስ ነው።

የዚህ ማስረጃ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው:-

﴿وَالْعَصْرِ ۝۱ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُفٍ ۝۲﴾

[العصر: 1-2]

(በአላህ ስም እጅግ በጣም ሩህሩህ በጣም አዛኝ በሆነው። በጊዜያቱ እምላለሁ። ሰው ሁሉ በእርግጥ በከሳራ ውስጥ ነው። እነዚያ ያመኑትና መልካሞችን የሠሩት፣ በእውነትም አደራ የተባባሉት፣ በመታገስም አደራ የተባባሉት ብቻ ሲቀሩ።) [አል-ዐስር: 1-3]

እማም አሽ-ሻፊዲ አላህ ይዘንላቸውና እንዲህ አሉ:- “አላህ በፊጡራት ላይ ከዚህ ምዕራፍ ሌላ ምንም ባያወርድ ኖሮ ትበቃቸው ነበረች።”

እማም አልቡኸሪም አላህ ይዘንላቸውና እንዲህ አሉ፡- “ይህ ምእራፍ እውቀት ከመናገርና ከመስራት መቅደሙን ይገልጻል። ማስረጃውም የአላህ (ሱወ) ቃል ነው።-

﴿ فَأَعْلَمَ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَسْتَغْفِرُ لِدُنْيَاكَ ﴾ [محمد: ١٩]

(እነሆ ከአላህ ሌላ እውነት አምላክ አለመኖሩን ዕውቅ።) መሐመድ፡ 19 ከንግግርና ከሰራ በፊት በእውቀት ጀመረ።”

አላህ ይዘንልህና እያንዳንዱ ሙስሊም ላይ እነዚህን ሶስት መሰረታዊ ጉዳዮችን መማርና በተግባር ላይ የማዋል ግዴታ እንዳለበት እውቅ።-

01 አላህ ፈጠረንና ስላዩን ሰጠን፣ እንዲሁም አልተወንም። ይልቁንስ መልእክተኛን ላከልን። እሱን የታዘዘ ሰው ጀነት ይገባል። እሱን ያመጸ ደግሞ ጀህነም ይገባል። ማስረጃውም የአላህ (ሱወ) ቃል ነው።-

﴿ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكَ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ۗ فَعَصَىٰ

فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْدًا وَبِيلاً ﴾ [المزمل: ١٥-١٦]

“እኛ ወደ ፈርዖን መልእክተኛን እንደላከን ሁሉ በእናንተ ላይ መስካሪ የሆነ መልእክተኛ ወደእናንተ ላከን። ፈርዖንም መልእክተኛውን አመጸ፤ ብርቱ መያዝንም ያዘነው።” አልሙዘሚል፡ 15-16.

02 አላህ (ሱወ) በአምልኮቱ ውስጥ አንድንም ነገር፣ ባለሟል መልዓክም ሆነ የተላከ ነቢይ በሱ ማጋራትን አይወድም። ማስረጃውም የአላህ (ሱወ) ቃል ነው።-

﴿ وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴾ [الجن: ١٨]

እነሆ መስጅዶች ሁሉ የአላህ ናቸው፤ ከአላህ ጋር አንድንም አትገዙ። ሐላጅን፡ 18

03 መልእክተኛውን የታዘዘና የአላህን አንድነት ያረጋገጠ ሰው፣ አለህንና መልእክተኛውን የሚቃረንን ሰው በጣም የቅርብ ዘመዱም ቢሆንም እንኳ እንዲወዳቸው አይፈቀድለትም። ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱወ) ቃል ነው።-

﴿ لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ

وَرَسُولَهُ. وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ

أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ

جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ

أُولَٰئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾ [المجادلة: ٢٢]

በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑት ሕዝቦች አላህንና መልእክተኛውን የሚከራከሩትን ሰዎች፤ አባቶቻቸው፣ ወይም ልጆቻቸው፣ ወይም ወንድሞቻቸው፣ ወይም ዘመዶቻቸው ቢኾኑም እንኳ የሚወዳጁ ኾነው አታገኛቸውም። እነዚያ በልቦቻቸው ውስጥ እምነትን ጽፏል። ከእርሱም በኾነ መንፈስ ደግፏቸዋል። ከሥርቻቸውም ወንዞች የሚፈሱባቸውን ገነቶች በውስጣቸው ዘውታሪዎች ሲኾኑ ያገባቸዋል። አላህ ከእነርሱ ወዷል። ከእርሱም ወደዋል። እነዚያ የአላህ ሕዝቦች ናቸው። ንቁ! የአላህ ሕዝቦች እነርሱ ምኞታቸውን የሚያገኙ ናቸው። አል-ሙጃደላህ፡ 22

አላህ እሱን ለመታዘዝ ይቅናህና ቀጥተኛ የሆነው የኢብራሂም መንገድ

(ሐኒፍያ) የሚባለው ኅይማኖትን ለሱ ፍፁም በማድረግ አንድ አላህን ብቻ ማምለክ ነው። አላህም ሰዎችን ሁሉ በሱ አዟል፤ ለዚህም አላማ ፈጠራቸው። አላህ (ሱ.ወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

ጋኔንንና ሰውንም ሊግዝኝ እንጅ ለሌላ አልፈጠርኳቸውም። አዝ-ዛርያት፡ 56

ሊገዙኝ የሚለው ትርጉሙ እኔን በብቸኝነት እንዲያመልኩኝ ማለት ነው። ዋነኛው አላህ ያዘዘው ትእዛዝ ተውሒድ ሲሆን እሱም አላህን በብቸኝነት ማምለክ ነው። ትልቁ አላህ የከለከለ ነገር ሽርክ ሲሆን እሱም ከአላህ ጋር ሌላ ነገርን ማምለክ ነው። ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ سَبْعًا﴾ [النساء: ٣٦]

አላህን ብቻ ተገዙ። በእርሱም ምንንም አታጋሩ። አጉ-ኒሳ፡ 35

“በሰዎች ላይ ማወቃቸው ግዴታ የሚሆኑት ሶስቱ መሰረታዊ መርሆዎች ምን ምን ናቸው?” ተብለህ ከተጠየክ የሚከተሉትን መልስ፡-

አንድ ሙስሊም ጌታውን፣ ኅይማኖቱንና መልእክተኛው ሙሐመድን (ሰ.ዐ.ወ) ማወቅ ሶስቱ መርሆዎች ናቸው።

የመጀመሪያ መሰረታዊ መርህ

ባርያዉ ጌታውን ማወቅ

“ጌታህ ማነው?” ተብለህ ስትጠየቅ እንዲህ በማለት መልስ፡-

ጌታዬ እኔንና ዓለምን ሁሉ በፀጋው ያሳደገ አላህ ነው፤ እሱ አምላኬ ነው፤ ከሱ ዉጭ የማመልከ ነገር የለኝም። ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الفاتحة: ٢]

“ምስጋና ለአላህ ለዓለማቱ ጌታ ይሁን” አልፋ-ፊ-ሐ፡ 2

ከአላህ ዉጭ ያለው ሁሉ ፍጥረተ ዓለም ሲሆን እኔም ከዚህ ዓለም አንዱ ነኝ።

“ጌታህን በምን አወቅክ?” ተብለህ ስትጠየቅ “በተአምራቱና በፍጥረታቱ ነው ያወከት” በል። የሚከተሉት ከተአምራቶቹ ይመደባሉ፡- ሌሊት፣ ቀን፣ ፀሐይና ጨረቃ ናቸው። በፍጥረተ-ዓለሙ ዉስጥ ደግሞ ሰባቱ ሰማያት፣ ሰባቱ ምድሮች፣ በነሱ ዉስጥ ያሉት ነገራቶችና በመሀከላቸው ያለው ሁሉ ይገባሉ። ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا سَجْدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [فصلت: ٣٧]

ሌሊትና ቀንም ፀሐይና ጨረቃም ከምልክቶቹ ናቸው። ለፀሐይና ለጨረቃ አትስገዱ። ለእዚያ ለፈጠራቸው አላህ ስገዱ። እርሱን ብቻ የምትግዝቱ እንደ ሾናችሁ (ለሌላ አትስገዱ)። ፉሰላት፡ 37

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَىٰ اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَبِثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَهُ الْخَلْقَ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ [الأعراف: ٥٤]

ጌታችሁ ያ ሰማያትንና ምድርን በስድስት ቀናት ውስጥ የፈጠረ አላህ

ነው። ከዚያም (ለሱ በሚገባ መልኩ) በዐርቹ ላይ ተደላደለ። (አላህ) ሌሊትን በቀን ፈጥኖ የሚፈልገው ሲኾን ይሸፍናል። ፀሐይንና ጨረቃንም ከዋክብትንም በትእዛዙ የተገሩ ሲኾኑ (ፈጠራቸው)። ንቁ! መፍጠርና ማዘዝ የእርሱ ብቻ ነው። የዓለማት ጌታ አላህ (ክብሩ) ላቀ። አል-አሰራፍ፡ 54

ሊመለከ የሚገባ ይህ ጌታ ብቻ ነው፤ ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝۵﴾
 جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا
 لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أُنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿البقرة: ۲۱-۲۲﴾

እናንተ ሰዎች ሆይ! የፈጠራችሁን እነዚያንም ከናንተ በፊት የነበሩትን (የፈጠረውን) ጌታችሁን ተገዙ፤ (ቅጣትን) ልትጠነቀቁ ይከጀላልና፡፡ (እርሱ) ያ ለናንተ ምድርን ምንጣፍ ሰማይንም ጣራ ያደረገ ነው፤ ከሰማይም (ከደመና) ውሃን ያወረደ በርሱም ከፍሬዎች ለናንተ ሲሳይን ያወጣ ነው። እናንተም (ፈጣሪነቱን) የምታውቁ ስትኾኑ ለአላህ ባላንጣዎችን አታድርጉ። አል-በቃራ፡ 21-22

ኢብን ከሲር አላህ ይዘንላቸውና እንዲህ አሉ፡- “እነዚህን ነገር የፈጠራቸው ጌታ ሊመለከም የሚገባው እሱ ብቻ ነው።”

አላህ ያዘዛቸው የዲባዳ አይነቶች፡-

- 01 የኢስላም ማእዘናት
- 02 የኢማን ማእዘናት
- 03 ኢህሳን (ዲባዳን ማሳመር)
- 04 ዱዓእ (ፀሎት)

- 05 ፍራቻ
- 06 ተስፋ
- 07 መመካት
- 08 ክጀላ
- 09 ቅጣት መፍራት
- 10 መተናነስ
- 11 እውቀት ላይ የተመሰረተ ፍራቻ
- 12 በንስህ መመለስ
- 13 እርዳታ መፈለግ
- 14 ጥበቃን መፈለግ
- 15 ፈጣኝ እርዳታን መለመን
- 16 እርድ ማቅረብ
- 17 ስለት መሳል
- 18 ከዚህ ወጭ ያሉ የአምልኮት አይነቶች ሁሉ የአላህ ሐቅ ናቸው።

ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [الجن: ۱۸]

እነሆ መስጊዶችም የአላህ ብቻ ናቸው። ከአላህ ጋር አንድንም አትገዙ። አልጅን፡ 18

ከነዚህ የዲባዳ አይነቶች ጥቂትንም እንኳ ለማንኛውም ከአላህ ሌላ

ላለው አካል ያዋለ ሰው እርሱ በአላህ ላይ አጋሪ (ሙሽርክ) ብሎም ከሀዲ (ካፍር) ነው። ለዚህም ማስረጃ፡-

﴿ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴾ [المؤمنون: ١١٧]

ከአላህም ጋር ሌላን አምላክ ለእርሱ በእርሱ ማስረጃ የሌለውን የሚገዛ ሰው ምርመራው እንታው ዘንድ ብቻ ነው። እነሆ ከሐዲዎች አይደሉም። አልሙሳሚኑን፡ 117

በሀዲስ እንደ ተላለፈው «ዱዓዕ የዲባዳ መቅኔ ነው»።

﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ لَدَيْكَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴾ [غافر: ٦٠]

ጌታችሁም አለ «ለምኑኝ፤ እቀበላችኋለሁና። እነዚያ እኔን ከመግገዛት የሚከሩት ተዋራጆች ኾነው ገሀነምን በእርግጥ ይገባሉ። ጋፍር 60

ኸወፍ (ፍራቻ) ለአላህ ብቻ ሲለመሆኑ ማስረጃው፡-

﴿ إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ ۗ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا مِنِّي إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴾ [آل عمران: 175]

እንዲህ የሚላችሁ ሰይጣን ብቻ ነው። ወዳጆቹን ያስፈራራችኋል። አትፍሩቀቸውም። ምእምናንም እንደኾናችሁ ፍሩኝ። አሊ ኢምራን፡ 175

ተስፋን መጣል በአላህ ላይ ሲለመሆኑ ማስረጃው፡-

﴿ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ ۖ وَجِدُّ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴾ [الكهف: 110]

የጌታውንም መገናኘት የሚፈልግ ሰው፤ መልካም ሥራን ይሥራ። በጌታውም መገዛት አንድንም አያጋራ። አልከህፍ፡ 110

መመካት በአላህ ላይ ሲለመሆኑ ማስረጃው፡-

﴿ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴾ [المائدة: 23]

“ምእመናን እንደሆናችሁ በአላህ ላይ ተመኩ” አልማኢ፡ 23

﴿ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ﴾ [الطلاق: 3]

በአላህም ላይ የሚመካ ሰው እርሱ በቂው ነው። አጥ-ጠላቅ፡ 3

ከጀላ፣ ቅጣት ፍራቻና መተናነስ ለአላህ ብቻ ሲለመሆኑ ማስረጃው፡-

﴿ إِنَّمَهُمْ كَانُوا يُسْتَرْعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَعَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خٰشِعِينَ ﴾ [الأنبياء: 90]

“እነርሱ በበጎ ሥራዎች የሚቻሉ ከጃዮችና ፈሪዎች ኾነው የሚለምኑንም ነበሩ። ለእኛ ተዋራጆችም ነበሩ።” አል-አንሊያ፡ 90

የመተናነስ ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡- “አትተናስሰላቸው ለነ ብቻ ተዋራጁልኝ።” አልበቀራ፡ 150

ንስህ መግባት ለአላህ ብቻ ሲለመሁኑ ማስረጃው፡- “በመፀፀት ወደ ጌታችሁ ተመለሱ፣ ለርሱም ታዘዙ።” አገ-ዙመር፡ 54

እርዳታ የሚጠየቀውም ከአላህ ሲለመሆኑ ማስረጃው፡- “አንተን ብቻ እንግዛለን፤ አንተንም ብቻ እርዳታን እንለምናለን።” አልፋ-ቴላ፡ 5

በሐዲስ ዉስጥ ደግሞ “እርዳታን ሲትጠይቅ ከአላህ ብቻ ፈልግ”

ይላል። ጥበቃ የሚፈለገውም ከአላህ ብቻ ሲለመሆኑ ማስረጃው፡-

“በሰዎች ፈጣሪ እጠበቃለሁ” በል።” *አፖ-ናስ፡*

ፈጣኝ እርዳታም የሚጠየቀው ከአላህ ብቻ ሲለመሆኑ ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።- “ከጌታችሁ እርዳታን በፈለጋችሁ ጊዜ ለናንተ የተቀበላችሁን (አስታውሱ)።” *ሐል-አፖ፡ 9*

የሚታረደውም ለአላህ ብቻ ሲለመሆኑ ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿قُلْ إِنِّي هَدَيْتَنِي رَبِّيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٣١﴾ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ ۗ﴾

﴿وَبِذَلِكَ أَمَرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ [الأنعام: 161-163]

«እኔ ጌታዬ ወደ ቀጥተኛው መንገድ ትክክለኛን ሃይማኖት ወደ እውነት አዘንባይ ሲኾን የአብርሃምን መንገድ መራኝ። እርሱም ከአጋሪዎቹ አልነበረም» በል። «ሰግደቱ፣ እርዳም፣ ሕይወቴም፣ ሞቴም ለዓለማት ጌታ ለአላህ ነው» በል። «ለእርሱ ተጋሪ የለውም። በዚህም (በማጥራት) ታዘዝኩ። እኔም የሙስሊሞች መጀመሪያ ነኝ» (በል)።” *ሐል-አፖም፡ 161-163*

በሐዲስ ዉስጥም እንዲህ ይላል “ከአላህ ሌላ ላለው ነገር ያረደን ሰው አላህ ረግመውታል” ይላል። ስለትም ለአላህ ብቻ ሲለመሆኑ ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

“(ዛሬ) በስለታቸው ይሞላሉ። መከራው ተሰራጨ የኾነንም ቀን ይፈራሉ።” *ሐል-ኢፖ፡ 7*

✽ ሁለተኛው መሰረታዊ መርህ

ሁለተኛ መርህ እስልምና ሃይማኖትን በማስረጃው ማወቅ ነው። እሱም በተውሒድ ለአላህ መታዘዝ፣ ትእዛዙን በመተግበር እጅ እግርን ለሱ መስጠትና ከሽርክ መጥራት ነው። እሱ ሦስት ደረጃ አለው። እነሱም፡- እስላም፣ ኢማንና ኢሕሳን ናቸው። ሦስቱም ደረጃዎች የራሳቸው ማእዘናት አላቸው።

✽ የመጀመሪያ ደረጃ

የእስላም ማእዘናት 5 (አምስት) ናቸው። እነሱም፡- ከአላህ ሌላ በሐቅ የሚመለከ እንደ ሌላ መመስከርና ሙሐመድ የአላህ መልእክተኛ መሆናቸውን መመስከር፣ ስርዓቱን ጠብቀው ሳላትን መስገድ፣ ዘካን መስጠት፣ የረመዳን ወር መጻምና ሐጅ ማድረግ ናቸው። የሸሃደተይን (ሁለቱ ምስካፊዎች) ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾
﴿الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران، 18]

“አላህ በማስተካከል የቆመ (አስተናግሪ) ሲኾን ከእርሱ በስተቀር ሌላ አምላክ የሌለ መኾኑን መስከረ። መላእክቶችና የዕውቀት ባለቤቶችም (እንደዚሁ መስከሩ)። ከእርሱ በስተቀር ሌላ አምላክ የለም። አሸናፊው ጥበበኛው ነው።” *ሐሊ-ጊምራ፡ 3፡ 18*

ትርጉሟም፡- ከአላህ ሌላ በሐቅ የሚመለከ አምላክ የለም ማለት ሲሆን “ላ እላህ” የሚለው ቃል ከአላህ ሌላ የሚመለከውን ሁሉ ማስወገድ ነው፤ “ኢሊህ” የሚለው ደግሞ አምልኮትን ለአላህ ብቻ

ማረጋገጥ ነው። እሱ በንግስናው ዉስጥ አጋር እንደ ሌለው ሁሉ በአምልኮቱ ዉስጥም አጋር የለዉም። የዚህን ትርጉም የሚያብራራ ቀጣዩ የአላህ (ሱወ) ቃል ነው፡-

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٦٧﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَهْدِيدٌ ﴿٦٨﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٩﴾﴾ [الزخرف: ٢٦-٢٨]

“ኢብራሂምም ለአባቱና ለሕዝቦቹ ባለ ጊዜ (አስታውስ)። «እኔ ከምትግዛዙት ሁሉ ንጹሕ ነኝ። ከዚያ ከፈጠረኝ በስተቀር (አልገዛም)። እርሱ በእርግጥ ይመራኛልና።» (ይህች ቃል) በዝርዮቹም ውስጥ ወደሷ ይመለሱ ዘንድ (ባንድ አምላክ ማመንን) ቀሪ ቃል አደረጋት።”
አዝ-ዙኸ-ፍ: 26-28

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِن دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٦٤﴾﴾ [آل عمران: 64]

“የመጽሐፉ ባለቤቶች ሆይ! በእኛና በእናንተ መካከል ትክክል ወደ ሹነት ቃል ኑ። (እርሷም) አላህን እንጅ ሌላን ላንገዛ፣ በርሱም ምንንም ላናጋራ፣ ከፊላችንም ከፊሉን ከአላህ ሌላ አማልክት አድርጎ ላይይዝ ነው” በላቸው። እምቢ ቢሉም፡- እኛ ሙስሊሞች መሾናችንን መስክሩ በሷቸው።” አሊ-ፈምራን: 64

ሙሐመድ የአላህ መልእክተኛ ናቸው ለሚለው ምስካሬ ማስረጃው የአላህ (ሱወ) ቃል ነው፡-

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾﴾ [التوبة: 128]

“ከጎሳችሁ የሆነ ችግራችሁ በእርሱ ላይ ጽኑ የሆነ፣ በእናንተ (እምነት) ላይ የሚጓጓ፣ በምእምናን (ላይ) ርኅሩኅ አዛኝ የሆነ መልክተኛ በእርግጥ መጣላችሁ።” አት-ተው-ባ: 128

ሙሐመድ የአላህ መልእክተኛ ናቸው የሚል ምስካሬ ትርጉም ቀጣዩን ነጥቦችን ያስጨብጣል፡-

- 01 ያዘዙትን መታዘዝ፣
- 02 እሳቸው የተናገሩትን እውነት ብሎ መቀበል፣
- 03 እርሳቸው የከለከሉትንና የተቆጡትን መከልከል አና
- 04 አላህ ራሱ በደነገገው ወይም መልእክተኛው በደነገገው ብቻ አላህን መገዛት ናቸው።

የሰላት፣ የዘካና የተውሐድ ተፍሲር ማስረጃቸው የአላህ (ሱወ) ቃል ነው፡-

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءً وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ﴿٥﴾﴾ [البينة: 5]

“አላህን ሃይማኖትን ለእርሱ ብቻ አጥሪዎች፣ ቀጥተኞች ሹነው ሊግዙት፣ ሰላትንም አስተካክለው ሊሰግዱ፣ ዘካንም ሊሰጡ እንጅ ያልታዘዙ ሲሹኑ (ተለያዩ)። ይህም የቀጥተኛይቱ (ሃይማኖት) ድንጋጌ ነው።” አል-ባይና: 5

የያም ማስረጃ ቀጣዩ የአላህ (ሱወ) ቃል ነው፡-

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ ﴿١٨٣﴾﴾ [البقرة: 183]

“እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ጾም በነዚያ ከናንተ በፊት በነበሩት (ሕዝቦች) ላይ እንደ ተጻፈ በናንተም ላይ ተጻፈ (ተደነባ) ልትጠነቀቁ ይከጀላልና።” አልበቀራ፡፡183

የሐጅ ማስረጃ ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: 97]

“ለአላህም በሰዎች ላይ ወደርሱ መኼድን በቻለ ሁሉ ላይ ቤቱን መጎብኘት ግዴታ አለባቸው። የካደም ሰው አላህ ከባለማት ሁሉ የተብቃቃ ነው።” አሊ ዲምራን፡፡97

✽ ሁለተኛው የኢስላም ደረጃ

ሁለተኛው የኢስላም እርከን ኢማን ሲሆን እሱ ሰባ ምናምን ቅርንጫፍ አለው። ከዚህ ሁሉ አንጋፋው “ላ እላህ ኢላላህ” ሲሆን አነስተኛው ደግሞ ሰዎችን የሚያስቸግሩ ነገሮችን ማስወገድ ነው። እፍረትም (ሐያእም) የኢማን ቅርንጫፍ ነው። የኢማን ማእዘናት ስድስት ናቸው። እነሱም፡- በአላህ ማመን፣ በመላእክቶቹ፣ በመጽሐፍቶቹ፣ በመልእክተኞቹ፣ በአኼራ (መጨረሻው ቀን) እና ደግሞ ሆነ ክፉ በአላህ ቀደር (ወ.ሳኔ) ማመን ነው። የነዚህ ስድስቱ ማእዘናት ማስረጃቸው ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ وَبِلِ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾ [البقرة: 177]

“መልካም ሥራ ፊቶቻችሁን ወደ ምሥራቅና ምዕራብ አቅጣጫ ማዞር

አይደለም። ግን መልካም ሥራ በአላህና በመጨረሻው ቀን፣ በመላእክትም፣ በመጻሕፍትም፣ በነቢያትም፣ ያመነ ሰው (ስራ) ነው።” አልበቀራ፡፡177

በቀደር (በአላህ ውሳኔ) ማመን ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿إِنَّا كَلَّمْنَا شَيْءٍ خَلَقْتَهُ بِقَدْرٍ﴾ [القمر: 49]

“እኛ ሁሉን ነገር በቀደር ፈጠርነው።” አልቀመር፡፡49

✽ ሦስተኛው የኢስላም ደረጃ

ሦስተኛው የኢስላም እርከን ኢሕሳን (ዲባዳን አሳምሮ መስራት) ነው። “እህሳን” አንድ ማእዘን ብቻ ሲሆን እሱም “እሕሳን” ማለት አላህን ልክ እንደምታየው ሆነህ መገዛትህ ነው፤ አንተ ባታየውም እሱ ያየሃልና።” ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ﴾ [النحل: 128]

“አላህ ከእነዚያ ከሚፈሩትና ከእነዚያም እነሱ መልካም ሠሪዎች ከኾኑት ጋር ነውና።” አን-ኑሕል፡፡128

﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾ الَّذِي يَرْبِكُ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقَلِّبُ فِي السَّجْدِ ﴿٢١٩﴾ إِنَّ اللَّهَ
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ [الشعراء: 217-220]

“አሸናፊ አዛኝ በኾነው (ጌታህ) ላይም ተጠጋ። በዚያ ለሶላት በምትቆም ጊዜ በሚያይህ። በሰጋጆች ውስጥ መዘዋወርህንም (በሚያየው ጌታህ ላይ ተጠጋ)። እነሆ እርሱ ሰሚው ዐዋቂው ነውና።” አሽ-ሹዐሉ፡፡217-220

﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْءَانٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ

شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦١﴾ [يونس: 61]

“**(ሙሐመድ ሆይ!) በማንኛውም ነገር ላይ አትሆንም፣ ከርሱም ከቁርአን አታነብም፣ ማንኛውንም ሥራ (አንተም ሰዎቹም) አትሠሩም በገባችሁበት ጊዜ በናንተ ላይ ተጠባባቂዎች ብንሆን እንጂ። በምድርም ሆነ በሰማይ የብናኝ ከብደት ያክል ከጌታህ (ዕውቀት) አይርቅም። ከዚያም ያነሰ የተለቀም የለም፤ በግልጽ መጽሐፍ ውስጥ የተጻፈ ቢሆን እንጂ።” ዩኑስ:61**

ከሐዲስ ደግሞ ማስረጃው ታዋቂው የጅብሪል ሐዲስ ነው፡-

عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه قال: بينما نحن جلوس عند رسول الله صلى الله عليه وسلم ذات يوم، إذ طلع علينا رجل شديد بياض الثياب، شديد سواد الشعر، لا يرى عليه أثر السفر، ولا يعرفه منا أحد، حتى جلس إلى النبي صلى الله عليه وسلم فأسند ركبته إلى ركبتيه، ووضع كفيه على فخذيه، وقال: يا محمد أخبرني عن الإسلام، فقال له: «الإسلام أن تشهد أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله، وتقيم الصلاة وتؤتي الزكاة، وتصوم رمضان، وتحج البيت إن استطعت إليه سبيلا»، قال: صدقت، ففجعنا له يسأله ويصدق، قال: أخبرني عن الإيمان، قال: «أن تؤمن بالله، وملائكته، وكتبه، ورسوله، واليوم الآخر، وتؤمن بالقدر خيره وشره»، قال: صدقت، قال: فأخبرني عن الإحسان، قال: «أن تعبد الله كأنك تراه، فإن لم تكن تراه فإنه يراك»، قال: فأخبرني عن الساعة، قال: «ما المسؤول بأعلم من السائل»، قال: فأخبرني عن أماراتها، قال: «أن تلد الأمة ربتها، وأن ترى الحفاة العراة العالة رعاء الشاء يتطاولون في البنيان»، ثم انطلق فلبث مليا، ثم قال: «يا عمر، أتدري من السائل؟»، قلت: الله ورسوله أعلم، قال: «فإنه جبريل أتاكم يعلمكم دينكم». رواه مسلم

ከዑመር ቢን አልኸጣብ (ረ.ዐ) እንደተላለፈው እንዲህ አሉ፡- “ከእለታት አንድ ቀን ከነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ጋር ተቀማምጠን እያለን አንድ በጣም ነጭ የሆነ ልብስ የለበሰ ጸጉሩ በጣም የጠቆረ የጉዞ ምልክት የማይታይበት ከኛም ዉስጥ ማንም የማያውቀው ሰዉ ብቅ አለ። ጉልበቶቹን ከነብዩ ጉልበቶች ጋር አሳክቶ መዳፎቹን ደግሞ ታፋዎቹ ላይ አድርጎ ተቀመጠ። ከዚያም “ሙሐመድ ሆይ! ስለ ኢስላም ንገረኝ” አላቸው። የአላህ መልዕክተኛም «ኢስላም ከአላህ ሌላ በሐቅ የሚመለከ አምላክ እንደሌለና ሙሀመድ የአላህ መልዕክተኛ መሆናቸውን መመስከር፣ ሰላትን ደንቡን ጠብቆ መስገድ፣ ዘካ መስጠት፣ የረመዳን ወር መጸም፣ አቅሙ ለፈቀዴለት ሰዉ ሆጅ ማድረግ ነዉ» በማለት መለሱለት። ሰዉየዉም “እውነት ተናገርክ” አላቸው። ዑመርም እንዲህ አለ “በሱ ተገረምን? እሳቸዉን ይጠይቃል፤ መልሶ እውነት ተናገርክ ይላል።” ሰዉየዉ ቀጠለና “ስለ ኢማን ንገረኝ” አላቸው። የአላህ መልእካተኛ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉ፡- “ኢማን ማለት በአላህ ማመን፣ በመላእክቶቹ፣ በመጽሐፍቶቹ፣ በመልእክተኞቹ፣ በአኺራ (መጨረሻው ቀን) እና በጀም ከፋም በአላህ ቀደር (ዉሳኔ) ማመን ነው።” ሰዉየዉም እውነት ተናገርክ አላቸው። ከዛም ሰዉየዉ ቀጠለና ስለ ኢሕሳን ንገረኝ አላቸው። የአላህ መልእካተኛ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉ፡- “እሕሳን” ማለት አላህን እንደሚትመለከት ሆነህ መገዛትህ ነው፤ አንተ ባታየዉም እሱ ያየሃልና።” ሰዉየዉም “የቅያማ ሰዓቷን ንገረኝ” አላቸው። የአላህ መልእካተኛ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉ፡- “ተጠያቂው ከጠያቂው የበለጠ የሚያውቅ አይደለም።” ሰዉየዉ ቀጠለና “ምልክቶቿን ንገረኝ” አላቸው። የአላህ መልእካተኛም (ሰ.ዐ.ወ) አሉት፡- “ባርያ ጌታዋን

መውለድ፣ ጫማ የሌላቸው የታረዙ ደሃዎች የፍየል ጠባቂዎች የነበሩት ህንጻ ለመስራት ሲሸቀዳደሙ ማየትህ ነው።” ሰውየው ተነስቶ ሄደ፤ ብዙ ቆየንና የአላህ መልእካተኛ (ሰ.ዐ.ወ) “እንተ ዑመር ሆይ! ጠያቂው ማን እንደ ሆነ ታቃላችሁን?” አሉ። “አላህና መልእክተናው ያውቃሉ” አልገን። የአላህ መልእካተኛም (ሰ.ዐ.ወ) “እርሱ ጅብሪል ነው፤ የነይማኖታችሁን ጉዳይ ሊያስተምራቸዎ መጣቸዎ” አሉ። መሰሊም ዘግበውታል

ሦስተኛ መሰረታዊ መርህ

ነቢያቸዎ ሙሐመድን (ሰ.ዐ.ወ) ማወቅ እርሳቸው ሙሐመድ ቢን ዐብደላህ ቢን ዐብዱልሙጠልብ ቢን ሃሺም ናቸው። ሃሺም ከቀረይሽ ጎሳ ነው፤ ቀረይሽም ከዐረቦች ናቸው። ዐረቦች ደግሞ የኢስማኢል ቢን ኢብራሂም (አላህ ወዳጅ) ዙርዮች ናቸው። አላህ በሱና በነቢያችን ላይ ምርጥ እዝነትና ሰላም ያስፍን። የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) እድሜ ስልሳ ሶስት አመት ነበር። ከዚህ ዉስጥ አርባ አመት ከነቢይነት በፊት ነበር። ሃያ ሦስት አመት ደግሞ ነቢይና መልእክተኛ ሆነው አሳለፉ። በ“እቀረእ” ነቢይ ተደረጉ፤ በ“አልሙደስር” ደግሞ መልእክተኛ ሆኑ። አገራቸው መካ ነበር። ከሸርክ በማስጠንቅና ወደ ተውሒድ በመጣራት አላህ ላካቸው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿يَا أَيُّهَا الْمَدِينَةُ ۖ قُرْآنُكَ دِكْرٌ ۖ وَرَبُّكَ فَكْرٌ ۖ وَيَا بَيْتَكَ فَطِيرٌ ۖ وَالرَّجْزُ فَاهْبِجْ ۖ وَلَا تَسْتَنْ ۖ﴾
 [المدر: ۱-۷]

“አንተ (ልብስህን) ደራቢው ሆይ! ተነስ አስጠንቅቅም። ጌታህንም አክብር። ልብስህንም አጥራ። ጣዖትንም ራቅ። ማብዛትንም የምትፈልግ ኾነህ አትለግስ። ለጌታህም (ትዕዛዝ) ታገሥ።” አልሙደስር: 1-7

“ተነስ አስጠንቅቅ” የተባለው ከሸርክ ማስጠንቅቅና ወደ ተውሒድ መጣራት ነው። “ጌታህንም አክብር” የተባለው በተውሒድ እሱን ማላቅ ነው። “ልብስህንም አጥራ” ማለት ስራህን ከሸርክ አጥራ ማለት ሲሆን “ሩጅዝ” የተባለውም ጣዖት ነው። ከሷ መራቅ ማለት እሷንና እሷን የሚያመልኩ ሰዎችን መተወና ከነሱ መንፃት ነው። አስር አመት በዚህ ላይ ቆይተው ወደ ተውሒድ ሲጣሩ ነበሩ። ከ 10 አመት በኋላ ወደ ሰማይ ዐረጉና አምስቱ ሰላት ግዴታ ተደረገባቸው። መካ ዉስጥ ሶስት አመት ሰገዱ፤ ከዚያ በኋላ ወደ መዲና መሰሰደድ ታዘዙ። ስደት ማለት ከሸርክ አገር ወደ እስላም አገር መሸሽ ነው። ከሸርክ አገር ወደ እስላም አገር መሰደድ በዚህ ኡማ ላይ ግዴታ ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعِفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَسَعَةً فَهَارِبُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾

﴿إِلَّا الْمُسْتَضْعِفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِمْلَةً وَلَا يَسْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾

﴿فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا غَفُورًا ﴿٩٩﴾﴾ [النساء: ٩٧-٩٩]

“እነዚያ (ለእምነት ባለመሰደድ) ነፍሶቻቸውን በዳዮች ኾነው መላእክት የገደሉዋቸው (መላእክት ለነርሱ) «በምን ነገር ላይ ነበራችሁ?» አሏቸው። «በምድር ውስጥ ደካሞች ነበርን» አሉ። «የአላህ ምድር

ትሰደዱባት ዘንድ ሰፊ አልነበረችም?» አሉዋቸው። እነዚያም መኖሪያቸው ገህነም ናት። በመመለሻነትም ከፋች! ግን ከወንዶችና ከሴቶች ከሕፃኖችም ሲኾኑ (ለመውጣት) መላን የማይችሉና መንገድንም የማይመሩ ደካሞች (ቅጣት የለባቸውም) እነዚያም አላህ ከእነርሱ ይቅርታ ሊያደርግ ይሻል። አላህም ይቅር ባይ መሐሪ ነው።” አገ-ኒሳአ:97-99

﴿يَتَعَبَّدُونَ لِلَّذِينَ لَا يَمْتُوا بِإِزْنِي وَسِعَةً فَإِنِّي فَاعِبُدُونِ﴾ [العنكبوت: ٥٦]

“እናንተ ያመናችሁ ባርቼ ሆይ! ምድሪ በእርግጥ ሰፊ ናት፤ (ብትቸገሩ ተሰደዱና እኔን ብቻ ተገዙኝ።” አል-ዐንክቡት:56

ኢማም አልበገዌ አላህ ይዘንሰትና እንዲህ አለ:- “የዚህ አንቀፅ መውረድ ምክንያት መካ ዉስጥ የነበሩ ያልተሰደዱ ሙስሊሞች ናቸው፤ አላህ በእምነት ስም ጠራቸው።” የሰደት ማስረጃ ከሐዲስ ደግሞ ቀጣይ የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው:- “ተውበት እስክቋረጥ ድረስ ሰደት አይቋረጥም፤ ተውበት ደግሞ ፀሐይ ከመግቢያዋ እስክትወጣ ድረስ አይቋረጥም።” በመዲና ዉስጥ ከተረጋጉ በኋላ በሌሎች የእስላም ድንጋጌ፣ በዘካ፣ የም፣ ሐጅ፣ አዛን፣ ጅሃድ፣ በመልካም ማዘዝ፣ ከመጥፎ መከልከል እና በሌሎችም የእስላም ድንጋጌ ታዘዙ። በዚህ ላይ 10 ዓመት ቆይ። ከዚያ በኋላ ነቢዩ (ሰ.ዐ.ቀ) ሞቱ። ኅይማኖታቸው ግን ቀርተዋል። ይህ ራሱ ኅይማኖታቸው ነው። ኡማዉን ሳያመለክቱ ያለፉት መልካም ነገር የለም፤ እንደዚያዉም ያላስጠነቀቁት መጥፎ ነገር የለም። ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ኡማዉን ያመለክቱ መልካም ነገር ተውሒድና ሌሎች አላህ የሚወዳቸው

ነገራቶች ናቸው። የስጠነቀቁት ክፉ ነገር ደግሞ ሽርክና ማንኛዉም አላህ የሚጠላቸው ነገራቶች ናቸው። አላህ ወደ መላው የሰው ልጅ ላካቸው። እርሳቸውን መታዘዝ በጋኔኖችና በሰው ልጆች ላይ ግዴታ አድርጓል። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።

﴿قُلْ يَتَّخِذُهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ [الأعراف: ١٥٨]

“እናንተ ሰዎች ሆይ! እኔ ወደናንተ ወደሁላችሁም የአላህ መልክተኛ ነኝ” በላቸው። አል-አዕራፍ:158

አላህ በእርሳቸው ዲኑን ሞልቶታል። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው:-

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَمْتَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: 3]

“ዛሬ ሃይማኖታችሁን ለናንተ ሞላሁላችሁ። ጸጋዬንም በናንተ ላይ ፈጸምኩ። ለእናንተም ኢስላምን ከሃይማኖት በኩል ወደድኩ።” አልማሊዳ: 3

ለመሞታቸውም ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው:-

﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ﴾

[الزمر: ٣٠-٣١]

“አንተ ሚች ነህ፤ እነርሱም ሚቾች ናቸው። ከዚያም እናንተ በትንሣኤ ቀን እኔታችሁ ዘንድ ትከራከራላችሁ።” አዝ-ዙመር:30-31

ሰዎች ከሞት በኋላ ይቀሰቀሳሉ። ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው:-

﴿ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴾ [طه: ٥٥]

“ከእርሷ (ከምድር) ፈጠርናችሁ። በእርሷም ውስጥ እንመልሳችኋለን። ከእርሷም በሌላ ጊዜ እናወጣችኋለን።” ጣዖ:55

﴿ وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ۗ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴾ [نوح: ١٧-١٨]

“አላህም ከምድር ማብቀልን አበቀላችሁ። ከዚያም በውስጧ ይመልሳችኋል። ማውጣትንም ያወጣችኋል።” ኑሕ:17-18

ከተቀሰቀሱ በኋላ ዱንያ ላይ በሰሩት ነገር ተመርምሮ ይመነዳሉ። ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا يَمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا ۗ بِالْحُسْنَى ﴾ [النجم: ٣١]

“በሰማያት ያለውና በምድር ያለው ሁሉ የአላህ ነው። እነዚያን ያጠፉትን በሠሩት ሊቀጣ እነዚያን ያሳመሩትንም በመልካሚቱ (ነገት) ሊመነዳ (የጠመመውንና የቀናውን ያውቃል)።” አጉ-ገድም:31

መቀስቀስን ያስተባበለ ሰው ከእሰላም ይወጣል። ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُعَذَّبَهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ إِلَٰهِ رَبِّكَ عَلِيمٌ ۗ﴾ [التغابن: ٧]

“እነዚያ የካዱት በፍጹም የማይቀሰሱ መኾናቸውን አሰቡ። «አይደለም በጌታዬ እምላላሁ። በእርግጥ ትቀስቀሳላችሁ። ከዚያም በሠራችሁት ሁሉ ትነገራላችሁ። ይህም በአላህ ላይ ቀላል ነው» በላቸው።” አጉ-ተጋቡን:7

አላህ (ሱ.ወ) ሁሉንም መልእክተኛ አብሳሪና አስጠንቃቂ አድርጓቸው ላከ። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።

﴿ رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ﴾ [النساء: ١٦٥]

“ከመልክተኞቹ በኋላ ለሰዎች በአላህ ላይ አስረጅ እንዳይኖር አብሳሪዎችና አስፈራሪዎች የኾኑን መልክተኞች (ላከን)። አላህም አሸናፊ ጥበበኛ ነው።” አጉ-ኒሳ:165

የመልእክተኞች ሁሉ መጀመርያ ኑሕ ሲሆኑ መጨረሻቸው ደግሞ ሙሐመድ (ሰ.ዐ.ወ) ናቸው። እርሳቸው የነቢያቶች መደምደምያ ናቸው። ኑሕ የመልእክተኞች ሁሉ መጀመርያ ለመሆኑ ማስረጃው ቀጣይ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ وَاللِّثْيَتِ مِنْ بَعْدِهِ ۗ ﴾ [النساء: ١٦٣]

“እኛ ወደ ኑሕና ከርሱ በኋላ ወደ ነበሩት ነቢያት እንዳወረድን ወደ አንተም አወረድን።” አጉ-ኒሳ:163

አላህ ወደ ሁሉም ሕዝቦች “አላህን በብቸኝነት መገዛት የሚያዘቸውና ጣዖትን ከማምለክ የሚከለክላቸውን” መልእክተኛ ከኑሕ እስከ ሙሐመድ (ሰ.ዐ.ወ) ድረስ ያሉትን ላከ። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ۗ ﴾ [النحل: ٣٦]

“በየሕዝቡም ሁሉ ውስጥ «አላህን ተገዙ፤ ጣዖትንም ራቁ» በማለት መልክተኛን በእርግጥ ልከናል።” አጉ-ኑሕ:36

አላህ በሁሉም ባሮቹ ላይ ጣዖትን መካድና በአላህ ማመን ግዴታ አድርጓል። ኢብን አልቀይም አላህ ይዘንላቸውና እንዲህ አሉ።-

ጣኦት የሚባለው ሰዎች እርሱን በማምለክ፣ እርሱን በመከተል ወይም በመታዘዝ ድንበር ያለፉት ነው። ጣዖታት ብዙ ናቸው። ቀንደኞቹ ግን አምስት ናቸው። እነሱም፡-

ኢብሊስ (አላህ ይርገመው)፣

ወደ የሚመለከ ሰው፣

ሰዎች እንዲያመልኩት ወደራሱ አምልኮት የሚጣራ ሰው፣

የሩቅ እውቀትን አውቃለው ያለ ሰውና

አላህ ካወረደው ሌላ በሰው ሰራሽ ህግ የፈረደ ሰው ናቸው።

ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمَرْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [البقرة: 256]

“በሃይማኖት ዉስጥ ማስገደድ የለም። ቅኑ መንገድ ከጠማማው በእርግጥ ተገለጠ። በጣዖትም የሚከድና በአላህ የሚያምን ሰው ለርሷ መበጠስ የሌላትን ጠንካራ ዘለበት በእርግጥ ጨበጠ። አላህም ሰሚ ዐዋቂ ነው።” አልባቀራ:256

ይህ የ“አ እላህ እላላህ” ትርጉም ነው። በነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ሐዲስ ዉስጥ ቀጣዩ ይገኛል “የነገሮች ሁሉ ቁንጮ እሰላም ነው፤ ምሰሶው ሰላት ሲሆን የላኛ ሻኛው በአላህ መንገድ ላይ መታገል ነው።”

አላህ ሁሉንም አዋቂ ነው። የአላህ እዘነትና ሰላም በሙሐመድ፣ በቤተሰቦቻቸውና በባልደረቦቻቸው ላይ ይሰፈን።

የሰላት መስፈርቶች፣ ማእዘናቱና ግዴታዎቹ

በአላህ ስም እጅግ በጣም ርኅሩህ በጣም አዛኝ በኾነው።

✽ የሰላት መስፈርቶች ዘጠኝ ናቸው።

እነሱም፡-

ሙስሊም መሆን፣ አእምሮው ጤናማ መሆን፣ መጥፎንና ጥሩን ነገር የሚለይ እድሜ ላይ መድረስ፣ ሐደስን ማስወገድ፣ ነጃሳን ማስወገድ፣ ህፍረተ ገላን መሸፈን፣ የሰላት ወቅት መግባት፣ ወደ ቁብላ (ካዕባ) መዞር እና ኒያ ናቸው።

✽ መስፈርት አንድ፡-

ሙስሊም መሆን። የዚህ ተቃራኒ ካፊር መሆን ሲሆን ካፊር ደግሞ የፈለገ ስራ ቢሰራም በርሱ ላይ ተመላሽ ይሆናል። ለዚህም ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

1 ሐደስ ማለት ዉዳእን ማጥፋት ወይም ጀናሳ መሆን ማለት ነው። እርሱን ማስወገድ ማለት ዉዳእ ማድረግና መታጠብ ማለት ነው።

﴿ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَيَّ أَنفُسِهِمْ بِالْكَفْرِ ۗ أُولَٰئِكَ حِطَّةٌ قَحِيحَةٌ وَأَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴾

[التوبة: ١٧]

“ለከላዲዎች በነፍሶቻቸው ላይ በክህደት የሚመሰክሩ ሲኾኑ የአላህን መስጊዶች ሊሠሩ አይገባቸውም። እነዚያ ሥራዎቻቸው ተበላሹ። እነሱም በእሳት ውስጥ ዘውታሪዎች ናቸው።” አት-ተው-ባ:17

﴿ وَقَدْ مَنَّآ إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنَّ عَمَلٍ فَلَجَعَلْنَاهُمْ مَثُورًا ﴾ [الفرقان: 23]

“ከሥራም ወደ ሠሩት እናስባለን። የተበተነ ትቢያም እናደርገዋለን።” አልፉርቃን:23

መስፈርት ሁለት:

ጤናማ አእምሮ ያለው መሆን ነው። ተቃራኒው እብደት ነው። እብደት ደግሞ እስኪደን ድረስ ብእር ተነስቶለታል (ሰራው አይፈጠርም)። ማስረጃውም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው። “ብእር ከሰስት ሰዎች ተነስቶላቸዋል። ያንቀላፋ ሰው እስከነቃ ድረስ፣ እብደት እስከደን ድረስ እና ህጻን ለአቅመ አዳም እስከደርስ ድረስ።”

መስፈርት ሶስት:

ተምዬዝ (መጥፎንና ጥሩን ነገር የሚለይ እድሜ ላይ መድረስ) ነው። ተቃራኒውም ህጻንነት ሲሆን እሱም እስከ ሰባት አመት ይዘልቃል። ከዚያ በኋላ በሰላት ይታዘዛል። ማስረጃውም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው። “ልጆቻችሁን ሰባት ዓመት ስሞላቸው ሰላትን እዘዙሃቸው። (ባይሰግዱ) አስር ዓመት ስሞላቸው በሷ ላይ ምቷቸው። በመኝታም ሊያዩዋቸው።”

መስፈርት አራት:

ሐደስን ማስወገድ። ይህም ማለት የሚታወቀው ወዲያ ራሱ ነው። ይህ ሐደስ ወዲያ ያስገድዳል። የወዲያ መስፈርቶች አስር ናቸው። እነሱም፡-

- 01 ሙስሊም መሆን፤
- 02 አእምሮው ጤናማ መሆን፤
- 03 መጥፎንና ጥሩ ነገርን የሚለይ እድሜ ላይ መድረስ፤
- 04 መነየት፤
- 05 ወዲያ እስኪያጠናቅቅ ድረስ ላለማቋረጥ መወሰን፤
- 06 ወዲያን የሚያፈርስን ነገር ማስወገድ፤
- 07 ከሱ በፊት በወሃ ወይም በድንጋይ እስትንጃ ማድረግ፤
- 08 ወሃው ንፁህና መጠቀሙ የተፈቀደ መሆን፤
- 09 ወሃ ወደ ሰውነት እንዳይደርስ የሚከለክልን ነገር ማስወገድ እና
- 10 ወዲያን የሚያጠፋ ነገር ከሰውነቱ ለማይቋረጥ ሰው የሚሰግደው የሰላት ወቅት መግባት ናቸው።

የወዲያ ግዴታዎች ስድስት ናቸው። እነሱም፡-

- 01 ፊትን መታጠብ ሲሆን አፍን መገመገመጥና ወሃን በአፍንጫ መሳብ ከዚህ ይመደባል። ፊት የሚባለው ከላይ ወደታች ከጭንቅላት ፀጉር መብቀያ እስከ አገጭ ሲሆን በጎን ደግሞ ከጆሮ እስከ ጆሮ ይሆናል።

02 ሁለቱን እጆች ከክርኖች ጋር ማጠብ

03 ሙሉ ራስን ከጀሮ ጭምር ማበስ

04 ሁለቱን እግሮች ከቁርጭምጭሚቶች ጋር ማጠብ

05 የተጠቀሱትን የወዳድን ድርጊቶች ቅደም ተከተል መጠበቅ እና

06 ድርጊቶቹን ማከታተል ናቸው።

ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى

الرِّعَافِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ﴾ [المائدة: ٦]

“እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ወደ ሰላት በቆማችሁ (ለመቆም ባሰባችሁ) ጊዜ ፊቶቻችሁን፣ እጆቻችሁንም እስከ ክርኖች እጠቡ። ራሶቻችሁንም (በውሃ) አብሱ። እግሮቻችሁንም እስከ ቁርጭምጭሚቶች (እጠቡ)።”

አልማኢ.ዳ፡6

የቅደም ተከተል ማስረጃም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው፡- “አላህ በጀመረው ነገር ጀምሩ።” ወዳድን ማከታተል ማስረጃ ደግሞ በእግሩ ተረከዝ ላይ ሳንቲምን የሚያክል ወሃ ሳይነካው የቀረውን ሰወዬ ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ወዳድ እንዲደግም ማዘዛቸው ነው። ዋጅቡ ደግሞ ካስተወሱ “በስምላህ” ማለት ነው። ወዳድን የሚያበላሹ ነገሮች 8 (ስምንት) ናቸው። እነሱም፡-

01 ከሁለቱ የቆሻሻ ማውጫ መንገዶች የወጣ ሁሉ፣

02 ከሰወነታችን ወስጥ የሚወጣ ነጃሳ ነገር፣

03 በእንቅልፍና በመሳሰሉት ነገሮች አእምሮን መሳት፣

04 በግብረ ስጋ ስሜት ሴቶችን (ተቃራኒ ጾታን) መንካት፣

05 ሁለቱን ሀፍረተ ገላዎች ያለ ሽፋን መንካት፣

06 የግመል ስጋን መብላት፣

07 ጀናዛናን ማጠብ እና

08 ከእስሊምና መውጣት ናቸው። አላህ ከሱ ይጠብቀን

✽ መስፈርት አምስት፡

ነጃሳን ማስወገድ፡- ነጃሳን የሚናስወግደው ከሶስት ነገር ነው። እነሱም ከሰውነት፣ ከልብና ከሰላት ቦታ ናቸው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَيَايَكَ فَطَمَّرَ﴾ [المدثر: ٤]

“ልብስህንም አጥራ።” አልመደስር፡4

✽ መስፈርት ስድስት፡

ሀፍረተገላን መሸፈን ነው። መልበስ እየቻለ ራቆቱን የሰገደ ሰው ሰላቱ ወድቅ መሆኑን ዓሊሞች ተስማምተዋል። የወንድ ሀፍረተገላ ከእንብርት እስከ ጉልበት ሲሆን ሴት ባሮችም እንዲሁ ናቸው። ሌሎች ሴቶች ደግሞ ፊታቸው ሲቀር ሌላውን መሸፈን ግዴታ ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿رَبِّيَ ءَادَمَ خُدُوْا زَيْنَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ﴾ [الأعراف: ٣١]

“የአዳም ልጆች ሆይ! (ኅፍረተ ገላችሁን የሚሸፍኑትን) ጌጦቻችሁን በመስገጃው ሁሉ ዘንድ ያዙ።” አል-አፅራፍ:31

☀ መስፈርት ሰባት:

የሰላቱ ወቅት መግባት ነው። ማስረጃውም የጅብሪል ሐዲስ ነው።- ጅብሪል በመጀመሪያ ወቅትና በመጨረሻው ነቢዩን (ሰ.ዐ.ወ) አሰገደና ቀጥሎም እንዲህ አለ፡- “ሙሐመድ ሆይ! ሰላት በነዚህ ሁለቱ ወቅቶች መካከል ነው።” ሌላ ማስረጃ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾ [النساء: 103]

“ሰላት በምእምናን ላይ በጊዜያት የተወሰነች ግዴታ ናትና።” አገ-ኒሳአ:103

ሌላ የወቅት ማስረጃ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِكَ السَّمِيسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾ [الإسراء: 78]

“ሰላትን ከፀሐይ መዘንበል እስከ ሌሊት ጨለማ ድረስ ሰገድ። የጎህንም ሰላት ሰገድ። የጎህ ሰላት (መላእክት) የሚጣዱት ነውና።” አል-ኡሱል:78

☀ መስፈርት ስምንት:

ወደ ቅብላ (ከዕባ) መዞር ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿قَدْ رَأَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ﴾ [البقرة: 144]

“የፊትህን ወደ ሰማይ መገለበጥ በእርግጥ እናያለን። ወደምትወዳትም

ቂብላ እናዞርሃለን። ስለዚህ ፊትህን ወደ ተከበረው መስጊድ (ወደ ካዕባ) አግጣጫ አዙር። የትም ስፍራ ብትኾኑም (ስትሰግዱ) ፊትህን ወደደሱ አግጣጫ አዙር።” አልበቀራ:144

☀ መስፈርት ዘጠኝ:

መነየት ነው። ቦታው ልብ ሲሆን በአንደበት መናገር ቢድዓ ነው። ማስረጃውም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው።- “ስራዎች ትክክል ሆነው የሚገኙት ኒያ ሲኖር ብቻ ነው። ሁሉም ሰው የነየተውን ያገኛል።”

የሰላት ማእዘናት አስራ አራት ናቸው

የቻለ ሰው መቆም፣ ወደ ሰላት መግቢያ ተክቢራ (አላሁ አክበር)፣ ሱረት አልፋቲሐን ማንበብ፣ ሩኩዕ (ማጎንበስ)፣ ከሩኩዕ ቀጥ ብሎ መቆም፣ በሰላት አካላት ሱጁድ ማድረግ፣ ከሱጁዱ መነሳት፣ በሁለቱ ሱጁዶች መካከል መቀመጥ፣ በሁሉም የሰላት ስራዎች ዉስጥ መረጋጋት፣ በየማእዘናቱ መካከል ያለውን ቅደም ተከተል መጠበቅ፣ የመጨረሻውን አት-ተሕያቱን መቅራት፣ ለሱም መቀመጥ፣ በነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ላይ ሰለዋት ማውረድ እና በሁለቱም ጎን ማሰላመት ናቸው።

✽ አንደኛው ማእዘን፡

የቻለ ሰው መቆም ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: ٢٣٨]

“በሰላቶች (በተለይ) በመካከለኛይቱ ሰላት ላይ ተጠባብቁ። ታዛዦች ሾናችሁም ለአላህ ቁሙ።” አልበቀራ:238

✽ ሁለተኛው ማእዘን፡

ወደ ሰላት መግቢያ ተክቢራ (አላሁ አክበር) ማለት ነው። ማስረጃውም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው፡-“ሰላት ውስጥ የማይፈቀዱ ነገሮችን

እርም የሚታደርግ ተክቢራ ሲትሆን የተፈቀደ የሚታደርግ ደግሞ ማሰላሰብ ናት።” ከሷ ቀጥሎ የመክፈቻ ዱዳእ ያደርጋል። እሱም፡-

«سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالى جدك ولا إله غيرك»

“ሱብሐነኩ-ልላሁመ፣ ወቢሐምዲከ፣ ወተባረከ ኢስሙከ፣ ወተዓላ ጀድዱከ፣ ወላ ኢላህ ገይሩከ”

ትርጉም፡- “አላህ ሆይ! አንተን ከማመስገን ጋር አጠረሃለው። ስምህም ተባረከ። ክብርህም ከፍ አለ። ካንተ ሌላ በሐቅ የሚመለከ አምላክ የለም።”

ሱብሐነኩ ማለት ላንተ የሚገባውን ጥራት አጠረሃለው፣ ወቢሐምዲክ ማለት ወዳሰ ያንተ ነው፣ ወተባረከ ኢስሙክ ማለት በረካ አንተን በማውሳት ይገኛል፣ ወተዓላ ጀድዱክ ማለት ክብርህ ከፍ አለ ሲሆን “ወላ ኢላህ ገይሩክ” ማለት ደግሞ በሰማይም ሆነ በምድር ካንተ ውጭ በሐቅ የሚመለከ አምላክ የለም ማለት ነው። ቀጥሎም፡-

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

ከአላህ እዝነት ከተባረረው ሸይጣን በአላህ (ሱወ) እጠበቃለው።

“አዑዙ” ማለት አላህ ሆይ! ወዳንተ እጠጋለው፤ ባንተ እጠበቃለውም ማለት ነው። “አሸይጣን አር-ረጂም” ከአላህ እዝነት የተባረረና የራቀ ሸይጣን በዱንያና በኅይማኖቴ ጉዳይ ውስጥ እንዳይጎዳኝ ባንተ እጠበቃለው ማለት ነው።

✿ ሶስተኛው ማእዘን፡

ሱረት አልፋቲሐን ማንበብ ነው። እሱም በሁሉም ረከዓ ውስጥ ማእዘን ነው። ማስረጃውም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው። “ፋቲሐት አልኪታቢን ያልቀራ ሰው ሰላት የለውም።” እሷ የቁርአን አናት ናት።

بسم الله الرحمن الرحيم

በአላህ ስም እጅግ በጣም ርኅሩህ በጣም አዛኝ በኾነው። ይህ ደግሞ በረከትና እርዳታን ፍለጋ ነው። “አልሐምዱ” ውዳሴ ነው። በዐረብኛ ህግ አሊፍ እና ላም ወይም “አል” ስለምታጠቃልል ምስጋናን ሁሉ ታጠቃልላለች። ሰው እራሱ ባልሰራው ነገር እንደ ውበት ባለው ነገር መወደሱ ሙገሳ እንጅ ምስጋና አይባልም። “ረብ አል-ዓለሚን” ረብ- ማለት የሚመለከ ፈጣሪ፣ ሰላይ ሰጪ፣ ንጉስ፣ ተቆጣጣሪና ሁሉንም ፍጡር በፀጋው ተንከባካቢ እንደማለት ነው። አል-ዓለሚን፣ ከአላህ ውጭ ያለው ሁሉ ዓለም ይባላል። አላህ የሁሉም ጌታ ነው። “አር-ረሕማን” ለሁሉም ፍጡራን የሚደርስ እዝነት ሲሆን “አር-ረሐም” ደግሞ ለምእምናን ብቻ የሆነች እዝነት ናት። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا﴾ [الأحزاب: ٤٣]

“ለእማኞችም በጣም አዛኝ ነው።” አል-አሕዛብ:43

﴿مَلِكٍ يُورِثُ الدِّينَ﴾ [الفاتحة: ٤]

የፍርዱ ቀን ባለቤት፣ ቀኑ የምርመራና የምንዳ ቀን ነው። ሁሉም

ሰው በሰራው ስራ ይመነዳል። ጥሩ ከሰራ በጥሩ ይመነዳል መጥፎም ከሆነ በመጥፎ ይመነዳል። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَمَا آذَرْنَاكَ مَا يَوْمَ الْآلِينَ ﴿٧﴾ ثُمَّ مَا آذَرْنَاكَ مَا يَوْمَ الْآلِينَ ﴿٨﴾ يَوْمَ لَا تَمَلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ سِنَةً وَلَا الْقَوْمُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ ﴿﴾ [الإنفطار: ١٧ - ١٩]

“የፍርድ ቀን ምን እንደኾነ ምን አሳወቀህ? ከዚያም የፍርዱ ቀን ምን እንደኾነ ምን አሳወቀህ? (እርሱ) ማንኛውም ነፍስ ለሌላይቱ ነፍስ ምንም ማድረግን የማትችልበት ቀን ነው። ነገሩም ሁሉ በዚያ ቀን ለአላህ ብቻ ነው።” አል-ኢንፍጣር:17-19

ሌላ ማስረጃም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው፡- “ብልህ ማለት የነፍሱን ስሜት ተቆጣጥሮ ከሞት በኋላ ላለው ጊዜ የሰራ ሰው ነው። ደካማ ደግሞ ነፍሱን ስሜቷን ያስከተሌና በአላህ ላይ ከንቱ ምኞትን የተመኘ ሰው ነው።” ሐንተን ብቻ እንገዛለን ማለት ካንተ ውጭ አንገዛም ማለት ነው። ይህ በባርያና በጌታው መካከል ያለው ቃልክዳን ነው። እሱም ባርያው አላህን ብቻ ለመገዛት የገባው ቃል ነው። ሐንተን ብቻ እርዳታን እንጠይቃለን ማለት ከአላህ ሌላ እርዳታ ላለ መጠየቅ ባርያው ለአላህ ቃል እየገባ ነው። ቀጥተኛን መንገድ ምራን ምራን ማለት አመላክተኝና በዚያ ላይ አፅን ማለት ነው። መንገዱ ደግሞ እስላም ነው። የአላህ መልእክተኛ ናቸው ወይም ቁርአን ነውም ተብሏል። ሁሉም ሀቅ ነው። ቀጥተኛ ማለት ጥሜት የሌለበት ማለት ነው። “የእነዚያን በነርሱ ላይ በጎ የዋልክላቸውን መንገድ” የሚለው አላህ ውለታውን የዋለላቸው ሰዎች መንገድ ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا ﴿﴾ [النساء: 6٩]

“አላህንና መልእክተኛውን የሚታዘዝ ሰው እነዚያ ከእነዚያ አላህ በእነርሱ ላይ ከለገሳቸው ከነቢያት፣ ከጻድቃንም፣ ከሰማዕታትም፣ ከመልካሞቹ ጋር ይኾናሉ። የእነዚያም ጓደኝነት አማረ።” አጎ-ጎላ:69

“ያልተቆጣሀባቸውን ሰዎች መንገድ” አላህ የተቆጣባቸው ሰዎች አይሁዶች ናቸው። እውቀት አላቸው፣ በእውቀታቸው አልሰሩም። አላህ ከመንገዳቸው እንዲያርቅህ እንለምነዋለን። “ያልተሳሳቱትንም ሰዎች መንገድ” የተሳሳቱ ሰዎች ነሳራዎች ናቸው። በመኃይምነት ላይ አላህን ይገዛሉ። አላህ ከመንገዳቸውም እንዲያርቅህ እንለምነዋለን። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٠٢﴾ الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ ﴿﴾ [الكهف: ١٠٢-١٠٤]

“በሥራዎች በጣም ከሳሪዎቹን እንንገራችሁን? በላቸው። እነዚያ እነሱ ሥራን የሚያሳምሩ የሚመስላቸው ሲሆኑ በቅርቢቱ ሕይወት ሥራቸው የጠፋባቸው ናቸው።” አልከህፍ:103-104

ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ ይላሉ፡- “ቀስት ቀስትን የሚከተለውን ያክል ከእናንተ በፊት የነበሩ ህዝቦችን ትከተላላችሁ። የአርጃኖ (ወከሎ) ጉድጋድ ቢገቡ እንኳ ትገባላችሁ።” የአላህ መልእክተኛ ሆይ! አይሁዶችና ነሳራዎች ናቸውን? አሉ። ነቢዩም (ሰ.ዐ.ወ) “ታዲያ ማንን ነው!!” አሉ። ቡኻሪና ሙስሊም ዘግበውታል። በሌላ ሐዲስ ነቢዩ

(ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉ፡- “አይሁዶች በ 71 ጭፍራዎች ተከፋፈሉ፡፡ ነሳራዎች ደግሞ በ 72 ጭፍሮች ተከፋፈሉ፡፡ ይህች ኡማም ገና በ 73 ትከፋፈላለች፡፡” አንዷ ብቻ ሲትቀር ሁሉም የእሳት ናቸው፡፡” የአላህ መልእክተኛ ሆይ! እሷ ማን ናት? አልን፡፡ ነቢዩም (ሰ.ዐ.ወ) “እኔና ሰሐቦቼ ባለንበት መንገድ አምሳያ ላይ የተገኘ ሰው ነው” አሉ፡፡

አራተኛው ማእዘን፡

ሩኩሶ ማድረግ (ማጎንበስ)፤

አምስተኛው ማእዘን፡

ከሩኩሶ ቀጥ ብሎ መቆም፤

ስድስተኛው ማእዘን፡

በሰባት አካላት ላይ ሱጁድ ማድረግ፤

ሰባተኛው ማእዘን፡

ከሱጁዱ መነሳት፤

ሰምንተኛው ማእዘን፡

በሁለቱ ሱጁዶች መካከል መቀመጥ ነው፡፡ ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا﴾ [الحج: ٧٧]

“እናንተ ያመናችሁ ሰዎች ሆይ! (በሰግዶቻችሁ) አጎንበሱ፤ በግንባራችሁም ተደፉ፡፡” አልሐዲ፣ 77

በሐዲስ ውስጥ ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉ፡- “በሰባት አካላት ሱጁድ መውረድ ታዘዝኩኝ፡፡”

ዘጠነኛው ማእዘን፡

በሁሉም የሰላት ስራዎች ዉስጥ መረጋጋት፤

አስረኛው ማእዘን፡

በየማእዘናቱ መካከል ያለውን ቅደም ተከተል መጠበቅ ነው፡፡ ማስረጃውም ሰላቱን ያበላሸ ሰውዬ ሐዲስ ነው፡፡ አቡ ሁረይራ (ረዐ) እንዲህ ይላል፡- “አንዴ ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ዘንድ ተቀምጠን እያለን አንድ ሰው ገባና ሰግዶ ለነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ሰላምታ አላቸው፡፡ ነቢዩም (ሰ.ዐ.ወ) “ተመልሰህ ስገድ አልሰገድክምና” አሉት፡፡ ሶስት ጊዜ እንዲህ አደረገ፡፡ ሰውየውም ቀጥሎ እንዲህ አለ ብሐቅ በላከህ ጌታ ይሁንብኝ! ከዚህ በላይ ማሳመር አልችልም፤ ስለዚህም አስተምሩኝ፡፡ ነቢዩም (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉት፡- “ለሰላት በተነሳህ ጊዜ ተከቢራ አድርግ፡፡ ከዚያም ከቁርአንም የቻልከውን ያህል ቅራ፡፡ ከዚያም በሩኩሶህ ላይ እስክትረጋጋ ድረስ ሩኩሶ አድርግ፡፡ ከዚያም ከሩኩሶ ተነስተህ እስከምትረጋጋ ድረስ ቀጥ ብለህ ቁም፡፡ ከዚያም በሱጁድ ላይ እስከምትረጋጋ ድረስ በመቀጠል ሱጁድ አድርግ፡፡ ከዚያም እስክትረጋጋ ድረስ ከሱጁድ ቀና በልና ተቀመጥ፡፡ ከዚያም በሱጁድ ላይ እስከምትረጋጋ ድረስ ሱጁድ አድርግ፡፡ ከዚያም በየሰላትህ ሁሉ እንዲሁ አድርግ፡፡”

አስራ አንደኛ ማእዘን፡

የመጨረሻውን አት-ተሕያቱን መቅራት ነው። እሱም በሐዲስ እንደተጠቀሰው ግዴታ የሆነ ማእዘን ነው። ኢብን መስዑድ (ረዐ) እንዲህ ይላል፡- አት-ተሕያቱን መቅራት በኛ ላይ ግዴታ ከመደረጉ በፊት “ከባሮቹ የሆነ ሰላም በአላህ ላይ ይሰፈን፤ ሰላም በጅብጫና ሚካኢል ላይ ይሰፈን” እንል ነበር። ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉ፡- “ከባሮቹ የሆነ ሰላም በአላህ ላይ ይሰፈን። አትበሉ። አላህ እራሱ ሰላም ነው። ነገር ግን (የሚቀጥለውን) በሉ፡-

التحيات لله، والصلوات، والطيبات، السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته. السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين، أشهد ألا إله إلا الله، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله.

“አት-ተሕያቱ ሊልላሂ፣ ወስ-ሶላዎቱ ወጥ-ጠይዩባቱ። አሰ-ሰላሙ ዐለይክ ኢይዩሃን- ነቢዩ ወረሕመቱልላሂ ወበረካቱሁ። አሰ-ሰላሙ ዐለይና ወዐላ ዲባዲልላሂ አስ-ሰላሁ። አሸሁዱ አን ላ ኢላህ ኢልላ-ልላህ ወአሸሁዱ አንን ሙሐመደን ዐብዱሁ ወረሱሉሁ።”

ትርጉም፡- ክብሮች ሁሉ የአላህ ናቸው፤ ፀሎቶችና መልካም ነገሮችም። አንቱ ነቢይ ሆይ! ሰላም ባንቱ ላይ ይሁን፤ የአላህ እዝነትና በረከቱም። ሰላም በኛና በደጋግ የአላህ ባሮች ላይ ይሁን። ከአላህ ሌላ በሐቅ የሚመለከ አምላክ እንደ ሌላ እመሰክራለሁ፤ ሙሐመድም የአላህ ባርያና መልአክተኛው መሆናቸውን እመሰክራለሁ።

“አት-ተሕያቱ” ማለት የሁሉም ክብር ባለቤትና ልክበር የሚገባውም አላህ ነው። ለምሳሌ ራስህን ዝቅ ማድረግ፣ ማጎንበስ፣ ሱጁድ

ማድረግ፣ ዘላቂነት እና ዘውታርነት የሚገባው ለአላህ ብቻ ነው። ከነዚህ ውስጥ አንዱን ለሌላ የሰጠ ሰው ሙሽሪክ ከህዲ ይሆናል። “አስ-ሰላዎት” ደግሞ ፀሎቶችን ሁሉ ያካትታል። አምስቱ ሰላትም ነው ተብሏል። “ወጥ-ጠይዩባቱ ሊላህ” አላህም ጥሩ ነው። ከንግግርና ድርጊት መልካምን እንጂ አይቀበልም። “አንቱ ነቢይ ሆይ! ሰላም ባንቱ ላይ ይሁን፤ የአላህ እዝነትና በረከቱም” በሚለው ለነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ሰላም፣ እዝነትና በረከትን ትለምናለህ። የሚለመንላቸው ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ከአላህ ጋር አይለመኑም። “ሰላም በኛና በደጋግ የአላህ ባሮች ላይ ይሁን” በሚለው ደግሞ ለራስህ፣ በሰማይና በምድር ውስጥ ላሉት ለአላህ ባሮች ሁሉ ሰላምን ትለምናለህ። “አሸሁዱ አን ላ ኢላህ ኢልላ-ልላህ” በምድርና በሰማይ ውስጥ ከአላህ ሌላ በሐቅ የሚመለከ አምላክ እንደሌለ እውነተኛ ምስክር ትመሰክራለህ። ሙሐመድ የአላህ መልአክተኛ ናቸው ብሎ መመስከር ደግሞ ባርያ ናቸው አይመለከም፤ መልአክተኛ ናቸው አናስተባብላቸውም የሚለውን ያስይዛል። ይልቁንስ እንታዘዛቸዋለን፤ እንከተላቸዋለንም። አላህ በባርያነት አከበራቸው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَيْهَاتَ وَلَا هَيْهَا سُبُلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَا السُّبُلَ الَّتِي أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ ۚ سُبُلَ الَّتِي كُفِرُوا فِيهَا سَبِيلًا لَّا تُغْنِي عَنْهُمْ ۚ وَالَّذِينَ آمَنُوا لَوْ لَمَّا كَانُوا فِي سُبُلٍ مَّا كُنُوا فِيهَا يُسْرَفُونَ﴾ [الفرقان: 1]

“ያ ፉርቃንን በባርያው ላይ ለዓለማት አስፈራሪ ይኾን ዘንድ ያወረደው (አምላክ) ክብርና ጥራት ተገባው።” አልፉርቃን፡ 1

አስራ ሁለተኛው ማእዘን፡

ለተሸሁድ (አት-ተሕያቱ) መቀመጥ፣

✿ አስራ ሶስተኛ ማእዘን:

ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ላይ ሰላዎት ማውረድ ነው። እሱም፡-

اللهم صل على محمد، وعلى آل محمد، كما صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم، إنك حميد مجيد، وبارك على محمد، وعلى آل محمد، كما باركت على إبراهيم، وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد .

አላህ ሆይ! በኢብራሂምና በቤተሰቦቹ ላይ እዝነትን እንዳወረድክ ሁሉ በሙሐመድና በቤተሰቦቹ ላይ እዝነትህን አወርድ። አንተ ምስጉንና የላቅክ ነህ። በኢብራሂምና በቤተሰቦቹ ላይ በረከት እንዳወረድከው ሁሉ በሙሐመድና በቤተሰቦቹ ላይ በረከት አወርድ፤ አንተ ምስጉንና የላቅክ ነህ።

አላህ ሰላዎት አደረገ የሚባለው ባርያውን በተከበሩት የላይኞቹ ጭፍሮች (መላእክት) ውስጥ ማወደስ ነው። ይህንን ቡኻሪ ሲሒሕ በሆነ ኪታባቸው ውስጥ ከአቢል ዓሊያ ዘግበውት እንዲህ አለ፡- “የአላህ ሰላዎት የሚባለው ባርያውን በተከበሩት የላይኞቹ ጭፍሮች (መላእክት) ውስጥ ማወደስ ነው።” እዝነትም ነው ጊ ትክክለኛው ራዕይ የመጀመሪያው ነው። የመላእኮች ሰላዎት ምህረትን መጠየቅ ሲሆን የሰው ልጆች ደግሞ ዱዓ እ ማድረግ ነው።

✿ አስራ አራተኛው ማእዘን:

በሁለቱም ጎን ማሰላመት ነው። “ወበረካቱሁ” እና ከሱ በኋላ ያለው ንግግርና ድርጊት ሁሉ ሱና ነው።

✿ የሰላት ዋጅባቶች ስምንት ናቸው። እነሱም፡-

- 01 ከመጀመሪያ ተክቢራ ዉጭ ያሉ ሌሎች ተክቢራዎች፤
- 02 ሩኩዕ ዉስጥ *ሱብሐኑ ረብባል ዐዚም* (ታላቁ ጌታዬ ላንተ ከማይገባህ ሁሉ ጥራት ይገባህ) ማለት፤
- 03 ለእማምና ብቻዉን ለሚሰግድ ሰው *ሰሚዐላሁ ሊመን ሐሚደህ* (አላህ እሱን ያመሰገኔን ሰው ስምቷል) ማለት፤
- 04 ሁሉም ሰጋጅ *ረበና ወለከል ሐምዱ* (ጌታችን ሆይ! ምስጋና ያንተ ነው) ማለት፤
- 05 ሱጁድ ዉስጥ *ሱብሐኑ ረብባል አዕላ* (የላቁ ጌታዬ ላንተ ከማይገባህ ሁሉ ጥራት ይገባህ) ማለት፤
- 06 በሁለቱ ሱጁዶች መካከል *ረብግፍርሊ* (ጌታዬ ሆይ! ማረኝ) ማለት፤
- 07 የመጀመሪያውን አት-ተሕያቱን መቅራት እና
- 08 ለሱም መቀመጥ ናቸው።

ከማእዘናት መካከል በመርሳትም ሆነ ሆን ተብሎ የተተወ እሱን በመተው ሰላቱ ይበላሻል። ከዋጅባቶች ደግሞ ሆን ተብሎ የተተወ ከሆነ እሱን በመተው ሰላቱ ይበላሻል። በመርሳት ከሆነ ደግሞ “ሱጁድ አስ-ሰህወ” ይጠግነዋል። አላህ ሁሉንም አዋቂ ነው። ተፈጸመ!!!

አልቀዋዒድ አልአርበሀ አራቱ መሰረታዊ መርሆዎች

የትልቁ ዙፋን ባለቤት የሆነውን ቸሩን አላህ በአዱንያና በአኽራ እንዲወድህ፣ ባለህበት ቦታ ሁሉ የተባረከ ሰው እንዲያደርግህ፣ የተሰጠ ግዜ አመስጋኝ፣ የተፈተነ ጊዜ ታጋሽና ባጠፋ ጊዜ ምህረት የሚጠይቅ እንዲያደርግህም እለምነዋለው። እነዚህ ሶስቱ የመጨረሻዎቹ የስኬት አይነቶች ናቸው። አላህ እሱን ለመታዘዝ ያቅናህና ትክክለኛው የኢብራሂም መንገድ የሚባለው ለአላህ ኅይማኖትን ጥርት አድርገህ እሱን ብቻ መገዛትህ መሆኑን እወቀው። ማስረጃውም የአላህ (ሱወ) ቃል ነው፡-

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

“ጋኔንንና ሰውንም ሊግዙኝ እንጅ ለሌላ አልፈጠርኳቸውም።”
አዝ-ዘርዖት: 56

አላህ (ሱወ) ለዲባዳው (እሱን ለመገዛት) እንደፈጠረን ካወቅክ፣ ሰላት ያለ ዉዱእ ሰላት እንደማይባል ሁሉ አምልኮትም ያለተውሒድ ዲባዳ እንደማይባል እወቅ። ሽንት ዉዱን እንደሚያጠፋ ሁሉ ሽርክ

ዲባዳ ውስጥ ከገባ ዲባዳውን ያበላሻል። ሽርክ ዲባዳ ጋር ከተቀላቀለ ዲባዳውን እንደሚያበላሽና ስራውን አጥፍተውበት ባለቤቱ እሳት ውስጥ ዘውታሪ መሆኑን ካወቅክ፣ ባንተ ላይ በጣም አሳሳቢ ጉዳይ የሚሆነው እሱን ማወቅ እንደሆነ ታውቀለህ። አላህ ከዚህ እውቀት ከዚህ መረብ ሊያጠራህ ይከጀላልና። እሷም በአላህ (ሱወ) ማጋራት ናት። አላህ ሽርክን አስመልክቶ እንዲህ ይላል፡-

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ [النساء: 116]

“አላህ በርሱ የማጋራትን (ወንጀል) አይምርም። ከዚህም ወዲያ ያለውን ለሚሻው ሰው ይምራል።” አፖ-ኒሳ:116

ይኸም አላህ በቁርአን ውስጥ የተናገራቸውን አራት መሰረታዊ መርሆዎችን በማወቅ ይሆናል። እነሱም፡-

የመጀመሪያ መርህ:

እነዚያ ነቢዩ (ሰ.ወ) የተጋደሏቸው ካፊሮች አላህ (ሱወ) ፈጣሪ፣ ስሳይ ሰጪና ተቆጣጣሪ መሆኑን እንደሚያረጋግጡና ይህን ማረጋገጣቸው ኢስላም ውስጥ እንዳላስገባቸው ማወቅህ ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱወ) ቃል ነው፡-

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدْبِرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ [يونس: 31]

“ከሰማይና ከምድር ሲሳይን የሚሰጣችሁ ማን ነው? መስሚያዎችንና ማያዎችንስ የፈጠረ ማን ነው? ከሙትም ሕይወትን የሚያወጣ ከሕይወትም ሙትን የሚያወጣስ ማን ነው? ነገሩን ሁሉ የሚያስተናግድበርስ

ማን ነው?» በላቸው። «በእርግጥም አላህ ነው» ይሉሃል። «ታዲያ (ለምን ታጋራላችሁ?) አትፈሩትም?» በላቸው።” ዩኑስ:31

ሁለተኛው መርህ:

እነሱም (ካፊሮቹም) እንዲህ ይሉ ነበር “እኛ እነሱን የለመንና ወደነሱ የዘርንበት ምክንያት ወደአላህ መቃረብና ምልጃን ፍለጋ ብቻ ነው። ” መቃረብን ፍለጋ ለሚለው ማስረጃው የአላህ (ሱወ) ቃል ነው፡-

﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾ [الزمر: 3]

“እነዚያም ከእርሱ ሌላ (ጣያታትን) ረዳቶች የያዙት «ወደ አላህ ማቃረብን እንዲያቀርቡን እንጅ ለሌላ አንገዛቸውም» (ይላሉ)። አላህ በዚያ እነርሱ በእርሱ በሚለያዩበት ነገር በመካከላቸው ይፈርዳል። አላህ እርሱ ውሸታም ከሐዲ የኾነን ሰው አያቀናም።” አዝ-ዘመር:3

የምልጃ ማስረጃም የአላህ (ሱወ) ቃል ነው፡-

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَتُونَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ [يونس: 18]

“ከአላህም ሌላ የማይጎዳቸውን የማይጠቅማቸውንም ይገነዘቡ። «እነዚህም አላህ ዘንድ አማላጆቻችንናቸው» ይላሉ። «አላህን በሰማያትና በምድር ውስጥ የማይውቀው ነገር ኖሮ ትነገሩታላችሁን?» በላቸው። ከሚያጋሩት ሁሉ ጠራ፤ ላቀም።” ዩኑስ:18

ምልጃ (ሸፋዓ) በሁለት ይከፈላል። እነሱም የተከለከለ ሸፋዓና የተፈቀደ ሸፋዓ ናቸው። የተከለከለ ሸፋዓ የሚባለው አላህ ብቻ የሚችለውን ነገር ከአላህ ሌላ ካለው አካል የሚፈለግ ሲሆን ማስረጃውም የአላህ (ሱወ) ቃል ነው።-

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِمَّا قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَّ يَوْمَ لَا يَبْعُ فِيهِ وَلَا حُلَّةٌ وَلَا شَفْعَةٌ ۗ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ [البقرة: 254]

“እናንተ ያመናችሁ ሆይ! በርሱ ውስጥ ሽያጭ (መበገዥ)፣ ወዳጅነትም፣ ምልጃም የሌለበት ቀን ከመምጣቱ በፊት ከሰጠናችሁ ነገር ለግሉ። ከሐዲዎችም በዳዮቹ እነርሱ ናቸው።” አልባቀራ:254

የተፈቀደ ሸፋዓ የሚባለው ከአላህ (ሱወ) የሚፈለገው ሲሆን አማላጂው በምልጃው ይከበራል። ምልጃ የሚደረግለት ደግሞ አላህ ንግግሩንና ስራውን የወደደለት ሰው ብቻ ነው። እሱም ከአላህ ፈቃድ በኋላ ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል።-

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾ [البقرة: 255]

“ያ እርሱ ዘንድ በፈቃዱ ቢኾን እንጅ የሚያማልድ ማነው?” አልባቀራ:255

❁ ሶስተኛ መርህ:

ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) የተላያዩ ነገር በሚገዙ ሰዎች ላይ መጡ። ከነሱ ውስጥ መለይካዎችን የሚገዙ አሉ። ከነሱ መካከል ነቢያቶችንና ደጋግ ሰዎችን የሚገዙትም ነበሩ። እንዲሁም ዛፎችንና ድንጋዎችን የሚያመልኩም ነበሩ። ፀሐይንና ጨረቃን የሚገዙም እንዲሁ ነበሩ።

ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) እነሱን ሳይለያዩዎቻቸው ተጋደሏቸው። ማስረጃውም የአላህ (ሱወ) ቃል ነው።-

﴿وَنَبَلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الَّذِينَ كُفِلَهُ اللَّهُ﴾ [الأنفال: 39]

“ሁከትም እስከማትገኝ ሃይማኖትም ሁሉ ለአላህ ብቻ እስከሚኾን ድረስ ተጋደሏቸው።” አል-አንፋል:39

ፀሐይንና ጨረቃን የሚገዙ ሰዎች እንደነበሩ ማስረጃው የአላህ (ሱወ) ቃል ነው።-

﴿وَمِنْ ءَايَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ۚ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ تَعْبُدُونَ﴾ [فصلت: 37]

“ሌሊትና ቀንም ፀሐይና ጨረቃም ከምልክቶቹ ናቸው። ለፀሐይና ለጨረቃ አትስገዱ። ለእዚያም ለፈጠራቸው አላህ ስገዱ። እርሱን ብቻ የምትግዝዙ እንደ ኾናችሁ (ለሌላ አትስገዱ)።” ፉሳለት:37

የመላእክትም ማስረጃ የአላህ (ሱወ) ቃል ነው።-

﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا لِلْكُفَّةِ وَالنَّبِيِّنَ أَرْبَابًا﴾ [آل عمران: 80]

“መላእክትንና ነቢያትንም አማልክቶች አድርጋችሁ እንድትይዙ ሊያዘችሁ (አይገባውም)።” አሊ ሂምራን:80

የነቢያቶችም ማስረጃ የአላህ (ሱወ) ቃል ነው።-

﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعْقِبِي اِبْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمَّيَّ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۗ قَالَ سُبْحٰنَكَ مَا يَكُونُ لِي بِحَقِّي إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾ [المائدة: 116]

“አላህም፡- «የመርየም ልጅ ዒሳ ሆይ! አንተ ለሰዎቹ፡- እኔንና እናቴን ከአላህ ሌላ ሁለት አምላኮች አድርጋችሁ ያዙ ብላሃልን?» በሚለው ጊዜ (አስታውስ)፡፡ «ጥራት ይገባህ፤ ለእኔ ተገቢዬ ያልኾነን ነገር ማለት ለኔ አይገባኝም፡፡ ብዬው እንደ ኾነም በእርግጥ ዐውቀኸዋል፡፡ በነፍሴ ውስጥ ያለውን ሁሉ ታውቃለህ፡፡ ግን በነፍሴ ውስጥ ያለውን አላውቅም፡፡ አንተ ሩቆችን ሁሉ በጣም ዐዋቂ አንተ ብቻ ነህና» ይላል፡፡” አልማኢ:9:116

የደጋግ ሰዎች ማስረጃ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُمْ ۚ وَيَخَافُونَ عَذَابَ اللَّهِ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا﴾ [الإسراء: ٥٧]

“እነዚያ እነርሱ የሚገባቸው ማንኛቸውም (ወደ አላህ) በጣም ቀራቢያቸው ወደ ጌታቸው መቃረቢያን (ሥራ) ይፈልጋሉ፡፡ እዝነቱንም ይከጅላሉ፡፡ ቅጣቱንም ይፈራሉ፡፡” አል-አሱል:57

የዛፎችና የድንጋይዎች ማስረጃ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ﴿١١﴾ وَمَنْوَةَ الْثَالِثَةَ الْآخِرَىٰ ﴿١٢﴾﴾ [النجم: ١٩ - ٢٠]

“አል-ላትንና አል-ዐዛን አያችሁን? ሦስተኛይቱንም አነስተኛዋን መናትን (አያችሁን? የምትገባቸው ኃይል አላቸውን?)” አገ-ኔጅም:19-20

በሐዲስ ውስጥ ከአቢ ዋቅድ አል-ሊይሲ (ረዐ) ተዘግበው እንዲህ ይላል፡- “እኛ ጊዜያችን ወደ ከ-ፍር ቅርብ ሆኖ ሳለ ከነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ጋር ወደ ሐካይን ወጣን፡፡ ሙሽርኮች ለአምልኮት እሷ ዘንድ የሚቀመጡና (በረከትን ፍለጋ) መሳሪያቸውን የሚያንጠለጥሉባት ቁርቁራ ነበረቻቸው፡፡ እሷም

የማንጠልጠሊያ ባለቤት ትባላለች፡፡ እኛም “አንቱ የአላህ መልእክተኛ ሆይ! እነሱ ማንጠልጠሊያ እንዳላቸው ሁሉ ለኛም ማንጠልጠሊያ አድርጉልን” አልን፡፡...”

አራተኛ መርህ:

የዘመናችን ሙሽርኮች ሽርካቸው ከቀደምቶች ይበልጣል፡፡ ምክንያቱም ቀደምቶች በተደላ ጊዜ ያጋራሉ፤ በችግር ጊዜ ደግሞ አምልኮትን ለአላህ ጥርት ያደርጋሉ፡፡ የዘመናችን ሙሽርኮች ደግሞ ሽርካቸው በተደላም ሆነ በችግር ጊዜ ቋሚ ነው፡፡ ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿فَإِذَا رَكَّعُوا فِي الْفَلَاحِ دَعَاُ اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾ [الغنكبوت: ٦٥]

“በመርከቦች ውስጥ በተሳፈሩ ጊዜም አላህን መገዛትን ለእርሱ ብቻ ያጠሩ ኾነው ይጠሩታል፡፡ ወደ የብስ (በማውጣት) ባዳናቸው ጊዜም ወዲያውኑ እነርሱ (ጣዖትን) ያጋራሉ፡፡” አል-ዐንከቡት:65

ተፈፀመ!!!

የአላህ እዝነትና ሰላም በሙሐመድ፣ በቤተሰቦቻቸውና በባልደረቦቻቸው ላይ ስፈን፡፡

IslamHouse.com

 IslamHouseAM/ Bengali.IslamHouse islamhouse.com/am/

 channel/UC0T_q-4JkqIMTfmx1L3kTw

For more details visit
www.GuideToIslam.com

contact us :Books@guidetoislam.com

 Guidetoislam.org Guidetoislam1 Guidetoislam www.Guidetoislam.com

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة

هاتف: +966114454900 فاكس: +9661144970126 ص ب: 29465 الرياض: 11457

ISLAMIC PROPAGATION OFFICE IN RABWAH

P.O.BOX 29465 RIYADH 11457 TEL: +966 11 4454900 FAX: +966 11 4970126